

Mindre Meddelelser.

Den 18. internationale Amerikanistkongres i London. Der viser sig stadig at være Livskraft i Tanken om at samle alle dem, der interesserer sig for Studiet af Amerikas oprindelige Befolkning. Siden disse Kongresser indlededes i Nancy i 1875, har de regelmæssigt fundet Sted hvert andet Aar, til at begynde med kun i Evropa, i 1883 saaledes i København med J. J. A. Worsaae som Præsident, siden 1890 vekselvis i Evropa og i Amerika. I 1910 holdtes Kongressen i Amerika i to Afdelinger, nemlig i Buenos Aires og i Mexico; i Aar var London Samlingspunktet, i Dagene fra 26. Maj til 1. Juni, med den tidligere Formand for Geographical Society, Sir Clements Markham, som Præsident. Til denne Kongres havde alle Stater i Amerika og næsten alle i Evropa (dog ikke Danmark) sendt Delegerede fra Regeringerne eller fra de betydeligste etnografiske og anthropologiske Institutioner. Ogsaa fra Australien og fra Japan har der i de senere Aar regelmæssigt været Delegerede tilstede. Æmnerne drejer sig om det videnskabelige Studium af Nord- og Sydamerikas »Indianere«, især som de var før Evropæernes Ankomst. Amerikas Opdagelseshistorie og Kolonisering medtages ogsaa, men Hovedparten af Foredragene drejer sig om Indianernes Arkæologi, Ethnologi, Anthropologi, Mytologi og Sprog.

I de fem Dage, Kongressen varede, blev der holdt over 80 Foredrag (paa engelsk, tysk, fransk og spansk). Selvfølgelig er det umuligt at overvære dem alle i den korte Kongrestid; tilmed holdes en Del af dem samtidigt i Afdelinger, idet de efter Æmnerne er inddelt i flere Grupper. Desuden er de ikke alle lige værd at høre paa. Det kan have sine Fordele, at man nødes til at gøre et Udvalg. Her skal jeg kun omtale nogle af de efter mit Skøn betydeligste, der blev holdt i Aar.

Først om Afstammingsproblemet. Man har hidtil — baade blandt Anthropologerne og Ethnograferne — været mest tilbøjelig til at tænke sig de store kulturelle Forskelle mellem Amerikas Urindbyggere som ret dybtliggende. Ethnograferne vil næppe opgive dette Synspunkt, selv om Anthropologerne skulde komme til et andet. En meget livlig Diskussion udspandt sig efter Dr. Alex Hrdlickas energiske skitserede Foredrag om den sandsynlige Oprindelse af Amerikas Urbefolkning. Da Foredragsholderen anses for en af Amerikas betydeligste Anthropologer og er Direktør for den anthropologiske Afdeling ved Nationalmuseet i Washington, vil man tillægge hans Ord nogen Vægt. Han traadte i Skranken for at opfatte alle de tilsyneladende saa forskellige Folkestammer lige fra Ildlænderne til Eskimoerne som en Enhed, hvis nærmeste Slægtninge maa være at søge iblandt de gulbrune Racer i Østasien, uvist endnu om særlig i denne Verdensdels nordlige eller sydlige Folkeslag. Men han blev stærkt imødegaaet; ældre Anthropologer vil endnu opretholde Nødvendigheden af f. Eks. at drage et dybt Skel mellem Eskimoerne og de nordamerikanske Indianere.

I den sproglige Sektion talte W. Jochelson (St. Petersburg) om Alenternes Sprog og fremførte nyt og overbevisende Materiale til Støtte for den allerede tidligere (af den afdøde franske Filolog V. Henry) fremsatte Paastand, at dette Sprog

er beslægtet med de eskimoiske Dialekter i Alaska. Det fremgaar med steds større Tydelighed, at den grønlandske Grammatiks udviklede System af Bøjningssuffixer har en gammel Historie, hvis Spor kan forfølges i de fyldigere og oprindeligere Former i de samme Suffixer i Dialekterne ved Beringsstrædet og nu altsaa ogsaa sydpaa i Alenternes Sprog. Ogsaa over flere andre Ejendommeligheder i det grønlandske Sprogs Konstruktion vil dette nye Materiale fra fjerne vestlige Egne kaste nyt Lys. Paa den anden Side kendes der ikke noget Sprog i Østasien, med hvilket det eskimoiske er nærmere beslægtet. — W. Thalbitzer (København) talte om nogle formodede eskimoiske Ord, der forekommer i Erik den Rødes Saga, hvor det berettes, at de stammer fra Skrælingerne i Markland eller Vinland.

Indenfor den ethnologiske Sektion gav W. Jochelson, der har tilbragt mange Aar af sit Liv mellem Nordostasiens arktiske eller halvarktiske Folk (Korjaker, Jukagiser, Kamtschadaler osv.) og udgivet vægtige Bidrag til Kendskabet om dem, en livlig Skildring af Riabouschinskis Ekspeditionens Resultater i Egnene syd for Beringsstrædet, ledsaget af Lysbilleder. Hans Landsmand Leo Sternberg paaviste i et vidtomspændende Foredrag den genetiske Sammenhæng mellem visse indiske og mellemasiatiske Folkeslags Slægtsskabssystemer paa den ene Side og de nordamerikanske Indianeres paa den anden Side (jævnfør Lewis Morgans tidligere Undersøgelser, hvem Tale-ner mindedes som en af de første »Amerikanister«, hvis Hovedværk udkom for 40 Aar siden). Sternberg har selv tilbragt adskillige Aar iblandt de østasiatiske Folkeslag, som han har skildret, nemlig Giljakerne, Tunguserne og Ainoerne. Gennem disse russiske Forskeres og flere amerikanske Ethnologers ihærdige Undersøgelser, som nu for Størstedelen er offentliggjort i Jesup-Ekspeditionens storstilede anlagte Beskrivelse, er den nøje kulturelle Sammenhæng mellem Kystfolkene paa begge Sider af Stillehavets nordlige Hjørne mellem Kamtschatka og Vancouverøen for første Gang bleven tydeligt paavist. Selv om disse Folks Sprog ikke viser indbyrdes Slægtskab — hver har sit Sprog. Jukapirer, Korjaker, Tschuktscher, Eskimoer, Thlinkitindianere, Tshimshian- og Haidainianerne osv. — saa røber dog deres Traditioner, deres kunstneriske og religiøse Kulturformer et indre Slægtskab, der vidner om en gammel Forbindelse over Beringsstrædet.

Blandt de mange andre Foredrag, der hørtes i disse Dage, skal endnu nævnes forskellige arkæologiske Emner, behandlede af Ch. Peabody, Ambrosetti, Adela Breton og Professorerne G. Courty og Capitan fra Paris; Cora-indianernes Religion af K. T. Preuss; Præ-Kolumbisk Kobber i Amerika af R. B. Orr; andre Bidrag til nord- og sydamerikanske Indianeres Arkæologi af Franz Boas, Mac Curdy, C. L. Hewett og Marshall Saville. Særlig Opmærksomhed vakte Lysbillederne af de vældige Ruiner af gamle Templer og Regeringsbygninger fra Uxmal i Mexico, som den udmærkede Kender af Mexikanernes Fortid, Professor E. Seler (Berlin), fremviste og forklarede. Vi saa de brede opstigende Stentrapper, der engang førte Aztekernes Konger og deres Følge op gennem de

svære Portaler; vi saa de talrige Stenmasker af Mennesker og Dyr, der pryder Murene, Slangehovederne og de andre symbolske Tegn, hvormed et højtstaaende Fortidsfolk engang har prydet deres Arkitektur. I et andet fængslende Foredrag og en tilhørende Række af Lysbilleder fremstillede Seler et nyt forhistorisk, præ-Aztekisk Materiale fra Hejsletterne midt i Mexico (Atzacapotzaleo), hvor bl. a. to prægtige Lervaser var fundne med ornamentale Mønstre af samme Type som dem, der tidligere kendtes fra Teotihuacanfundene ved San Sebastian og San Juan.

En særlig Ære blev Dr. Pietschmanns Foredrag om et nylig fremdraget Manuskript fra Peru tildelt, idet Kongressens Præsident, Sir Clements Markham, den velkendte Forsker af de gamle Incaers Kultur saavel som af Grønlandernes (og en grundig Kender af dansk Forskning i Grønland), har udtalt sig om dette Foredrag i en Kommentar. Dette Manuskript, der er forfattet i eller før 1613 af en ung lærd Indianer i det nordlige Peru, rigt illustreret, handler om Perus Historie fra mystiske Tider indtil Spaniernes Tid og om Folkets Kultur, Skikke, Religion og Lidelser under de fremmede Erobreres Svøbe. Det blev fundet i det Kgl. Bibliotek i København, hvor det i sin Tid er blevet erhvervet gennem en dansk Minister i Madrid. Dets Titel er Nueava Coronica y buen Gobierno, Forfatterens Navn Don Felipe Huaman Poma de Ayala. Det indeholder henved 1200 Sider i Kwartformat, og det indledes med et Brev fra Forfatterens Fader til Kongen af Spanien, dateret i Maj 1587. Om Forfatteren udtaler Markham: »Vi kender ikke denne mærkelige Mands Skæbne, men vi ser hans Medfølelse for sine ulykkelige Landsmænd, hans Omhu for at

samle Oplysninger om dem, han er stolt af sin gamle Slægt, fuld af Sympati, frygtløs i sin Omtale af Uretfærdighed og Grusomhed. Hvis hans Værk var blevet undersøgt i Lima af Præster eller Embedsmænd, vilde det være blevet revet itu og tilintetgjort. Det maa være blevet sendt til Spanien uden at have været aabnet, uden Mistanke om Indholdet, og der blevet lagt tilside og glemt bort.« Naar dette Manuskript, forhaabentlig i en nær Fremtid, bliver offentliggjort, vil det utvivlsomt blive betragtet som et af de allervigtigste Dokumenter angaaende Sydamerikas og særlig Perus Historie og Forhistorie. Et Held har ført dette Manuskript til København, et Held har ført til dets Opdagelse der, og takket være disse Tilfældigheder har Amerikanistkongressen i London et Øjeblik faaet Lejlighed til at mindes, at der er et Land, der hedder Danmark.

Moderne holdtes i Londons Universitet (Imperial Institute), og den selskabelige Sammenrystning fremmedes yderligere under meget vellykkede Fællesture til Cambridge og Oxford. Saavel paa disse Ture som ved de festlige Receptioner paa Universitetet (i det naturhistoriske Musæum), hos Sir Richard Martin og hos den amerikanske Gesandt (Dorchester House) fortsattes Amerikanisternes Møder under den engelske Gæstfriheds stilfulde Tegn. Saavel Deltagerens Antal (ca. 200) som den Interesse, der fra videnskabelige Institutioner og Pressens Side blev lagt for Dagen, tør betragtes som sikre Vidnesbyrd om, at Videnskaben om Amerikas præhistoriske Folkeslag og Amerikanisternes Møder har en berettiget Opgave og en livskraftig Fremtid.

Den næste Amerikanistkongres er indbudt til Washington i 1914.
W. Thalbitzer.

Literaturanmeldelser.

Petit Atlas du Congo Belge. Maison d'Édition Albert de Boeck, Bruxelles.

Det foreliggende Værk er et særdeles fortjenstfuldt lille Arbejde; men lad os sige det straks: det lider af en Fejl, som Kortværker ofte er beheftet med, en Fejl, der er paataalt paa flere geografiske Kongresser, og som ikke burde forekomme oftere, nemlig at det ikke er forsynet med Aarstal for dets Trykning. Kan det maaske forøge dets Værdi som Handelsvare, ved at det ser ud som nyt, naar det om nogle Aar ikke er det, saa forringes dets Værdi i den nøjeregnende geografiske Verden. Ellers er de 16 farvelagte Kort og mange instruktive Skitser og Profiler særdeles velkomment som samlet Hele. Der begyndes med et lille tydeligt Reliefkort over Afrika, derefter følger et politisk Kort over Verdens-

delen, et Kort over Congodistriktet, med Angivelse af de forskellige Opdagelsesrejsende, som har eksploreret Landet, et fysisk Kort med god Oversigt over Højdeforholdene, en grafisk Sammenligning imellem Congo-floden og de største af Jordens Floder i Henseende til Længde, Flodland og Vandmængde i 1 Sekund. Medens Congo kommer som den 9. i Længde, er den Nr. 3 i Flodland og Nr. 2 i Vandmængde, i hvilken Henseende den kun overgaas af Amazonfloden. Et etnografisk Kort giver Oversigt over Congos Folkeslag, hvori de mærkelige Dværgfolk, der fremtræder med klar rød Farve, spiller en interessant Rolle. I Skitsen over Befolkningstætheden viser Congo sig i Forhold til Evropeas Lande som et meget svagt befolkede Land, der jo sikkert kan give Føde for en betydelig Befolkning. Den nuværende grupperer